

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-004

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 19 januari 2021
Zaaknummer Z/19/342350 /ADV/20/999683
Onderwerp Stand van zaken Omgevingswet
Portefeuillehouder H. Winters

Contactpersoon Jacqueline van der Leij
E-mail J.vanderLeij@zevenaar.nl
Telefoon 03165 95513

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

De Omgevingswet is een van de grootste wettelijke veranderingen in Nederland. Alle wetten, regels en afspraken voor de fysieke leefomgeving worden geïntegreerd in één nieuw stelsel. De Omgevingswet treedt naar alle waarschijnlijkheid op 1 januari 2022 in werking met als doel het omgevingsrecht en de dienstverlening voor de fysieke leefomgeving beter te laten aansluiten op de wensen vanuit de samenleving: sneller, eenvoudiger en beter. Binnen de gedachte van de wet wordt meer in vertrouwen gewerkt en ruimte geboden. De Omgevingswet biedt een basis voor meer participatie en maatwerk; ruimte om meer gebiedsgericht te werken wat tevens aansluit op de ingezette organisatieontwikkeling 'Zevenaar Verbindt'. Via deze raadsinformatiebrieven informeert het college u over de belangrijke aspecten van de Omgevingswet en over de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet.

Kernboodschap

Achtergronden en doelen van de Omgevingswet

De Omgevingswet moet het op een aantal punten beter gaan doen: maatschappelijke doelen meenemen in de fysieke leefomgeving en 4 verbeterdoelen (sneller, meer integraal, maatwerk en verdere informatievoorziening). De wetgever biedt daarvoor nieuwe wetgeving (Omgevingswet, vier AMvB's, regelingen en allerlei aanvullings- en invoeringswetten). De Omgevingswet is bedoeld om te sturen op de fysieke leefomgeving.

De wetgever heeft daarbij een verschuiving in (bestuurs)cultuur voor ogen: een andere manier van werken in het samenspel in de ambtelijke organisatie tussen collega's, met de samenleving, met de ketenpartners en tussen raad en college.

De implementatie van de Omgevingswet wordt programmatisch vormgegeven en kent 3 sporen:

1. Wet: Kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan)
2. Digitaal: werkprocessen en vergunningverlening Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)
3. Anders werken: houding en gedrag

Waarover moet de raad zich straks uitspreken binnen de Omgevingswet

• Spoor 1: Wet/ kerninstrumenten

Binnen het project Instrumenten/ wet wordt gewerkt aan het opleveren van de vier kerninstrumenten:

1. Omgevingsvisie → (nu structuurvisie)
2. Omgevingsprogramma → (nieuw instrument)
3. Omgevingsplan → (nu bestemmingsplannen)
4. Omgevingsvergunning → (nu uitgebreide omgevingsvergunning met ruimere termijnen)

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie moet van de wetgever uiterlijk 1 januari 2024 zijn vastgesteld door de gemeenteraad. De leidende principes die door de gemeenteraad worden vastgesteld, zullen verwerkt worden in de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie geeft de raad aan hoe Zevenaar om wil gaan met de fysieke leefomgeving. Wat beschermen en benutten we? Wat is onze ambitie? De gemeente inventariseert de lokale opgaven/wensen/initiatieven, formuleert daar beleid voor en geeft daarmee de richting aan waarin de lokale fysieke leefomgeving zich zou moeten ontwikkelen. Dat betekent ook keuzes maken tussen verschillende belangen. De gemeenteraad is het bevoegd gezag om de visie vast te stellen.

Omgevingsprogramma

Er is voor Zevenaar één verplicht programma, te weten het actieplan geluid: het te voeren beleid om de geluidsbelasting vanuit de geluidsbronnen wegen, spoorwegen en activiteiten te beperken. Dit programma dient voor 1 januari 2022 te worden vastgesteld. Voor andere thema's/ onderwerpen staat het de gemeente vrij om een programma vast te stellen. Om de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving te bereiken kunnen overheden een programma opstellen met maatregelen. De bevoegdheid voor het vaststellen van programma's ligt bij het college. Wel heeft de gemeenteraad een controlerende functie. De raad kan aan de hand van het programma het college om verantwoording vragen. Overleg met de gemeenteraad over eventuele programma's is dus noodzakelijk.

Omgevingsplan

Het Omgevingsplan bundelt straks alle regelgeving die in Zevenaar geldt voor de fysieke leefomgeving. Dat is nu het bestemmingsplan en enkele verordeningen. Dit is een hele klus, die uiteindelijk op 31 december 2029 afgerond moet zijn. De gemeenteraad is het bevoegd gezag om het omgevingsplan vast te stellen.

Omgevingsvergunning

Vanaf 1 januari 2022 gelden direct de nieuwe eisen voor het kunnen aanvragen van een Omgevingsvergunning. De wettelijke termijn voor het beslissen op een vergunningsaanvraag wordt 8 weken (i.p.v. de huidige 26 weken). In de

huidige praktijk moet de gemeenteraad een 'verklaring van geen bedenkingen' afgeven voordat het college beslist op aanvragen omgevingsvergunning die afwijken van het geldende bestemmingsplan. Daarbij kan de gemeenteraad 'categorieën van gevallen' aangeven waarin die verklaring niet nodig is.

Onder de Omgevingswet is het omgekeerd. Er is geen advies van de gemeenteraad nodig, tenzij de raad heeft aangegeven dat hier een bindend advies voor nodig is. De gemeenteraad wijst dus gevallen aan waarin een bindend advies van de raad nodig is om af te wijken van het omgevingsplan. Voor de niet-aangewezen gevallen vervalt het adviesrecht en beslist het college over een aanvraag omgevingsvergunning. De bestaande 'verklaring van geen bedenkingen' vervalt hiermee.

- **Spoor 2: Project Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO¹)**

Ambtelijk ligt er de opdracht om de omgevingsdocumenten van Zevenaar te ontsluiten op het landelijk systeem. Het project DSO is niet zozeer leidend in de invoering van de Omgevingswet, maar eerder volgend op de inhoudelijke keuzes die er gemaakt worden. Vooralsnog zullen er aan de gemeenteraad geen inhoudelijke keuzes worden voorgelegd rondom het DSO omdat het met name om bedrijfsvoeringstechnische zaken gaat. Wel kan het zo zijn dat een aantal randvoorwaarden rondom de ICT structuur binnen de gemeente Zevenaar ingevuld moeten worden voor een goed functionerend DSO, zoals het zaakgericht werken. Waarschijnlijk dat de gemeenteraad op deze randvoorwaardelijke zaken om een uitspraak wordt gevraagd of gevraagd wordt om middelen vrij te maken.

- **Spoor 3: Manier van werken**

De manier van werken binnen de Omgevingswet staat niet op zichzelf, maar heeft raakvlakken met de uitgangspunten vanuit de visie voor "Zevenaar Verbindt". Er is aandacht voor houding/ gedrag van medewerkers, opleiding.

De rol van de gemeenteraad in het gehele invoeringsproces is dus zeer verschillend. De invoering raakt ook aspecten waarin de gemeenteraad geen of een beperkte rol heeft. Dit zijn bijvoorbeeld zaken in de bedrijfsvoering, opleidingen van medewerkers, organisatieaanpassing. Hiernaast zijn er zaken waarin met name het budgetrecht van de raad van belang is: aankoop nieuwe systemen, personele kosten invoering, snelheid van ontwikkelen van nieuwe producten. Met name op het vlak van wet/regelgeving en de procesgang hierbij, is de rol van de raad het grootst. Het gaat dan om de zaken waar de gemeenteraad een inhoudelijk besluit op moet nemen zoals een omgevingsplan, omgevingsvisie, een visie op participatie, een Verordening fysieke leefomgeving. De rol van de raad is daarmee vooral die van bevoegd gezag.

In 2021 gaan we een aantal onderwerpen aan uw raad voorleggen en in deze raadsinformatiebrief informeren wij u hierover. Deze raadsinformatiebrief ziet alleen op het proces en vraagt geen inhoudelijke keuzes over de vraag hoe we de uitvoering willen oppakken.

Context

- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem³⁰
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

¹ Het DSO biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat is toegestaan in de fysieke leefomgeving. Via het DSO kunnen zij vergunningen aanvragen en meldingen doen; zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de omgevingsdocumenten die in het DSO zitten. Dit zijn bijvoorbeeld omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en -plannen, projectbesluiten en programma's. Overheden leggen daarin onder meer vast wat wel en niet mag op een locatie.

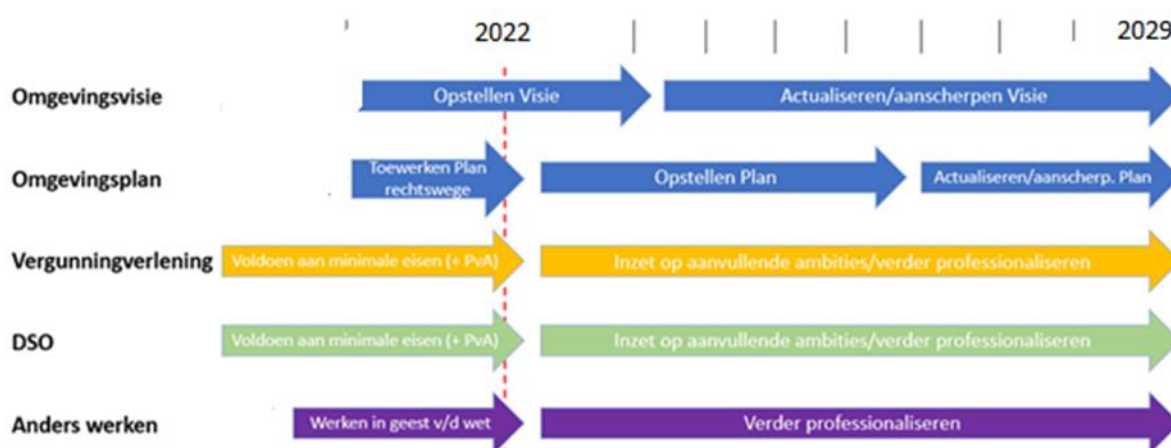
Inhoudelijke boodschap

Hoe wil Zevenaar invulling geven aan de doelstellingen van de Omgevingswet?

Doel van de Omgevingswet is te sturen op de balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. De wet biedt daarvoor handvatten, maar veel inkleuring wordt overgelaten aan gemeenten. Voor de inkleuring is het van belang dat in beeld wordt gebracht aan uw raad wat de grote maatschappelijke opgaven zijn in het fysieke domein, wat de belangrijkste organisatorische prioriteiten zijn en of er bepaalde kernkwaliteiten in de fysieke leefomgeving dienen te worden beschermd. Het is de bedoeling dat de gemeenteraad een aantal leidende principes vaststelt. Deze leidende principes geven een globaal antwoord op de vraag hoe Zevenaar wil dat het stelsel eruitziet en geven richting aan de verdere implementatie van de Omgevingswet. Deze leidende principes zullen daarmee ook een belangrijk sturingsinstrument worden voor de verdere invoering van de Omgevingswet. Wat voor gemeente wil Zevenaar zijn als het gaat om de fysieke leefomgeving? Hoe wil Zevenaar zich verhouden tot de samenleving? Hierbij vormen reeds vastgestelde documenten de basis zoals de ruimtelijke visies, de visie op dienstverlening, inwonersparticipatie en het coalitieakkoord.

Een globaal tijdspad voor de transitie aangeven

De uitvoering van het implementatie kent twee fasen: Tot 1 januari 2022 zorgen we dat we minimaal klaar zijn om te werken met en volgens de Omgevingswet. Parallel op en aansluitend (na 1 januari 2022) ontstaat dan ruimte om de strategische keuzes van Zevenaar rondom de fysieke leefomgeving participatief met haar omgeving te gaan maken. Een schematische weergave van de sporen en de uitvoering van het implementatieplan is als volgt:

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

Op welke wijze wordt de raad betrokken?

Er komen formele momenten waarop aan de raad besluiten worden voorgelegd. Daarnaast vraagt de wet, gelet op de impact, ook om momenten om het proces met elkaar af te stemmen. Het college zal de raad ieder kwartaal met een raadsinformatiebrief over de stand van zaken en aangeven wanneer er besismomenten aankomen. Het college zal sturen op de voortgang en de te nemen stappen in 2021 in aanloop naar het moment van invoering.

Communicatieplan

Er is een communicatieplan opgesteld. Dit plan ziet op communicatie intern en extern. Intern vindt er al volop communicatie plaats via de diverse kanalen. Wat betreft externe communicatie sluiten we aan bij de landelijke campagne.

Vervolgproces

De organisatie van Zevenaar zal op 1 januari 2022 klaar zijn om te kunnen werken vanuit de Omgevingswet. Een aantal onderdelen voor de implementatie is al in gang gezet dan wel afgerond. In 2021 pakken we een aantal onderdelen (verder) op.

Wat gaan we in 2021 (verder) oppakken?

Omgevingsvisie

- Er wordt een koersdocument ter vaststelling aan de raad aangeboden
- Er wordt een visie op participatie ter vaststelling aan de raad aangeboden

Omgevingsplan

- Er wordt een Verordening fysieke leefomgeving ter vaststelling aan de raad aangeboden (bundelen lokale verordeningen ter voorbereiding op de Omgevingswet)
- Er wordt een plan van aanpak omgevingsplan vastgesteld door het college
- Er wordt geluidbeleid ter vaststelling aan de raad aangeboden
- We gaan de rijksregels waarvoor de gemeente het bevoegd gezag wordt, inventariseren (de bruidsschat)
- We gaan oefenen met een nieuwe manier van bestemmen

Digitaal Stelsel Omgevingswet

- Zevenaar moet worden aangesloten op de landelijke voorziening DSO en dit moet werkbaar zijn

Processen en dienstverlening

- De processen zijn ingericht om te werken met de Omgevingswet
- De medewerkers zijn voldoende opgeleid
- De dienstverlening is ingericht op de Omgevingswet

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
Secretaris

Lucien van Riswijk
Burgemeester

Bijlagen:

1. n.v.t.